

ALLAH İÇİN SEVMEK VE O'NUN RIZASINA UYGUN YAŞAMAK

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdülillahi rabbi'l-âlemin. Hamden kesîran tayyiben mübâraken fîhi kemâ yenbeğî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih. Vessalâtu vesselâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne ve eşrafi'l-mürselîne ve şefî'i'l-müznibîne seyyidinâ muhammedini'l-mustafâ ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmiddîn. Emmâ ba'dü fe-kâle Rasûlullahi sallallahu aleyhi ve sellem:

مَنْ أَحَبَّ لِلَّهِ، وَأَبْغَضَ لِلَّهِ، وَأَعْطَى لِلَّهِ، وَمَنَعَ لِلَّهِ،
فَقَدَّ

اِسْتَكْمَلَ الْاِيْمَانَ

Men ehabbe lillahi ve ebğada lillahi ve a'tâ lillahi ve mene'a lillahi fe-kadi's-tekmele'l-îmâne.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah ibadetlerimizi kabul eylesin. Arkasından yaptığımız dualarımızı müstecab eylesin. Muratlarımızı bizlere, sizlere ihsan eylesin.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'den Ebû Umâme hazretlerinin rivayet ettiğine göre ve Ebû Davud'da, Taberânî'de ve diğer kaynaklarda yer alan bu metnini okuduğum hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz bize dinin, imanın mühim bir esasını ifade buyuruyor. Çok önemli bir şeyi öğretiyor. Buyuruyor ki;

a. Kim Allah İçin Severse

Men ehabbe lillah. “Kim sevdiğini Allah için severse.”

Bir şeyi seviyor, neden seviyorsun bunu?

Allah için. Allah için severse.

Ve ebğada lillah. “Kızdığına da Allah için kızarsa.”

Ya o adamdan ne istiyorsun, niye kızıyor-sun o adama?

Adam fâsık, günahkâr ondan kızıyorum.

Sana bir zararı var mı, bırak ne yaparsa yapsın.

Öyle şey olmaz. Allah'ın sevmediği işleri yapıyor ondan kızıyorum. Allah için kızıyor.

Allah için kızmak var mı, müslüman tatlıdır, geçimlidir, iyidir, hoştur, yumuşaktır?

O kadarda yumuşak değil. Yumuşak tarafı da var ama bir de ensene bir tane patlattı mı dokuz takla da attırır. Sert tarafı da var.

Neden?

Müslüman yumuşaktır, tamam, doğru.

Ruhamâü beynehüm. "Müslümanlar birbirlerine karşı yumuşaktır, merhametlidir."

Ama kafirlere gelince ne cepheyi bırakır, ne düşmandan korkar, ne siperden kaçır, aslanlar gibi çarpır. Ne can vermekten korkar ne yaralanmaktan korkar.

Ha, o zaman müslüman benim bildiğim gibi değilmiş.

Tabii değil ya. Müslüman her şeyi tam insandır. Öyle bir tarafını kullan, maden gibi işlet, sömür, ondan sonra da posasını çıkarttıktan sonra da kenara at. Öyle yağma yok! Hakiki müslüman öyle yaptırtmaz kendisine. Ne zulmeder ne zulmettirir. Sevdiğini Allah için sever, yumuşak yumuşak davranır; hacı kardeşim hoş geldin, buyur başköşeye otur. Buyur bir emrin var mı, emret yapayım, bilmem ne.

Ya doğru mu söylüyor yalan mı?

Doğru söylüyor. Emretsen yapar. Canın verir. O kadar arkadaş canlısı. Ha, Allah için yapıyor bunları, Allah için seviyor.

Hem de herkesin sevdiği adamı sevmiyor. Herkesin peşinden koştığı adamı sevmiyor, gidiyor gariban köşedeki falanca adamı seviyor neden?

Allah için seviyor. Parası için, mevkisi için sevmiyor. Kaşı gözü için sevmiyor.

Artistleri millet beğeniyor, canını verecek.

Ya bunun nesini beğeniyorsun sen? Allah'ın sevmediğini sen ne diye gözünde büyütüyorsun?

Falanca adamı seviyor, idareciymiş, bilmem neymiş. Filanca ağayı, patronu seviyor, herkes etrafında, “Buyurun efendim, emredersiniz, buyurun bilmem ne.”

Ne oluyorsun ya!?

Vezirin birisi geçiyormuş, dervişin birisi de görmüş onu ama aldırmamış. Yerinden bile kıpırdamamış. Vezir bakmış ki hiç kılını kıpırdatmıyor adam. Yanına gelmiş;

“Sen benim kim olduğumu biliyor musun?” demiş.

“Kimsin sen?” demiş.

“Ben vezirim.” demiş. Gayet sakin dermiş.

Peki demiş sonra ne olacaksın?

Düşünmüş, vezir sonra ne olur? Olsa olsa vezîr-i âzam olur, en büyük vezir olur. “Belki demiş padişahımız lütfederse sadrazam olurum.”

“Sonra ne olursun?” demiş.

Yine ensesini kaşımış düşünmüş, “Padişah olurum.” diyemez. Hele bir desin. Onu diyemez.

“Hiç...” demiş.

Ha demiş, bak kardeşim ben şimdiden hiçim demiş.

Senin ne kadar yıllar geçtikten sonra geleceğin yere ben zaten gelmişim, ben zaten hiçim demiş. Dalga geçmiş yani onunla.

Yani adama mevki makamı var, kürkü var, samur kürkü var, kürkünün yakası var diye hürmet etmiyor. Allah için severse seviyor, Allah için sevmezse sevmiyor.

Mevlânâ Celaleddin-i Rûmî hazretlerinin yanına bir komutan gelmiş, hiç yüzüne bakmamış. Menâkıbında yazıyor, Mevlânâ hiç yüzüne bakmamış adamın. Adam itibarlı adam ya! Ordusu var, şeyi var; saltanatlı,

konaklı, bilmem avaneli, yardımcıları filan olan bir insan. Durmuş kenarda, Mevlânâ hiç yüzüne bile bakmıyor. Ya ziyaretine geldi. Hiç yüz vermiyor. Böyle kaşları çatık duruyor. Beklemiş beklemiş, hoş geldin yok, nasılsın yok, ikram yok, itibar yok. Sıkılmış ama mübarek insanların da mânevî bir heybeti vardır yani öbür taraftaki kabadayılık burada sökmüyor. Kabadayılıkta yapamamış yani. Sıkılmış filan.

Sonra düşünmüş taşınmış, demiş;

“Efendim bana bir nasihat edin.” demiş, nasihat istemiş. O zaman dönmüş Mevlânâ dönmüş ona demiş;

“A evladım! Ben sana ne diyeyim. Seni Rahman yarattı sen şeytana kulluk ediyorsun. Rahman’a kulluk edecekken şeytana kulluk ediyorsun!” demiş. Daha bir sürü böyle hikmetli güzel söz söylemiş, adam başlamış ağlamaya. Ağlatmış yani.

Öyle rütbesi var, omuzu kalabalık filan diye yüz vermemiş. Ama öbür taraftan bir gariban geldiği zaman nice nice hürmet ediyor, nice nice tevazu gösteriyor.

Gelelim hadîs-i şerîfe geri dönelim, cümleyi tamamlayalım; “Kim Allah için severe, sevdiğini Allah için severe.”

Kızdığına?

“Kızdığına da Allah için kızarsa.”

Gel bakalım sen söyle kimleri seviyorsun?

Şunu şunu şunu.

Kimlere kızılıyorsun?

Şuna şuna şuna.

Kızdığıın adamlara kızmanın sebebi ne?

Günahkâr, yalancı, aldatıyor, sömürüyor, hilebaz; ondan sevmiyorum.

Herkes seviyor ama?

Herkesin sevmesi beni ilgilendirmez, mesele.

Tamam, aferin.

“Allah için seven, Allah için buğz eden.”

Ve a'tâ lillahi. “Allah için veren.”

Haydi ey müslümanlar! Cami alınacak, mektep yapılacak, bilmem ne...

Hoop keseler, cüzdanlar cıırt açılıyor, paralar çıkıyor, pat ortaya konuyor filan.

Allah için veriyor, neden?

E cami bu, mektep yapılacak. Yavrucaklar okuyacak da müslüman olarak yetişecek. Mü'min olacak, imanlı olacak, anasına baba-

sına hayırlı olacak. Dini mübini İslâm'a hizmet edecek.

Parayı veriyor Allah için, Allah yolunda, verdiği Allah için veriyor.

“Kim Allah için verirse.”

Ve mene'a lillahi. “Ve vermeyeceğine de Allah için vermez.”

Adam geliyor diyor ki; “Bana biraz para versene hacı abi.” Bakıyor, mahallenin meşhur esrarkeşi.

Ne der ona?

Vermez.

Neden?

Parayı aldı mı meyhaneye gidecek içecek. Besbelli sarhoş, parayı içki için istiyor. Ha ona vermez.

Neden vermiyor?

Allah rızası için vermiyor, günah işlemesin diye.

Vermediği zaman Allah için vermiyor, verdiği zaman da Allah rızası için veriyor.

Hah, ne oluyor şimdi böyle bir insan ne olurmuş?

Allah için seven, sevdiğini Allah için seven, kızdığına Allah için kızan, verdiği Allah

rızası için veren, vermediğine de Allah rızası için vermeyen...

Para verilir, oy verilir, destek verilir, kız verilir, iş verilir... Yani verilen her şeyi, verdiğini ölçüyor biçiyor uygun, verirsem Allah razı olur, veriyor. Vermiyor çünkü Allah razı olmayacak.

Halifenin, Emevi Halifelerinden birisinin zamanında meşhur bir alim var, çok büyük bir alim. Çok takvâ ehli, sağlam, kale gibi sağlam bir zât-ı muhterem. Bir kız yetiştirmiş sanki melek. Güzel mi güzel, bilgili mi bilgili, takvalı mı takvalı, saliha mı saliha. Hem dindar, hem terbiyeli, hem güzel, hem akıllı, bir tane. Masallardaki peri kızları gibi güzel bir kız. Çokta dindar, çokta hünerli, çokta bilgili, babası da çokta alim. Tarihe ismi geçmiş büyük bir alim.

Halife ne yapmış?

Halife adam göndermiş kızını oğluna istemiş. Düşünün ki Emevi halifesi, koca imparatorluğun başındaki hükümdarın sarayına kız gelin gidecek. Hizmetçiler, atlas döşekler, inciler, takılar, süsler, ziynetler, zevk ü sefâlar, meyvalar...

Herkes ne yapar?

Sevincinden havalara uçar. Kızımı halife oğluna istedi, ben halifeye dünür olacağım diye sevinir.

Bu alim ne yapmış?

Çok dikkatimi çekiyor. Çok kafamda iz bırakmış şeylerden, okuduklarımdan iz bırakmış olan bir şey. Hemen fakir bir talebesine gitmiş. Kendisinin okuttuğu talebelerden fakir ama akıllı, takvalı, güzel bir talebesine;

“Hazır ol, bu akşam seni kızım ile evlendireceğim.” demiş.

“Efendim ben fakirim, hiçbir şeyim yok. Param pulum yok, evim barkım yok, mehir verecek halim yok. Bildiğiniz gibi âciz nâçiz bir öğrenciyim, talebeyim.” demiş

Olsun demiş, kızını ona vermiş.

Ertesi gün yani halife isteyemesin biraz da zor kullanmasın, hatırcı filan kullanmasın diye o gün kızını evlendirmiş. Yoksul ama dindar bir kimseyle.

Bu baba kızına iyilik mi yaptı kötülük mü yaptı?

İyilik yaptı.

Neden?

Âhiretini kurtardı. Âhiretini harap ettirmedi, günahlara, haramlara bulaştırtmadı.

Allah'ın rızasına uygun bir ömür sürmesinin imkanını sağladı. Allah'ın sevmediği bir yola gitmesini engelledi. İyi yaptı; kendisini de kurtardı, kızını da kurtardı, damadı da kurtardı. Damada da ne mutlu! Öyle bir kimseye damat olmak öyle bir melek gibi kızı almak... Ne takvalıymış ki Allah nasip ediyor. Bak, takvalı olduğu zaman parasız Allah nasip ediyor.

İşte böyle, hadîs-i şerîfe yine dönelim, “Allah için seven, Allah için kızan, Allah için veren, Allah için vermeyen...”

Fe-kadi's-tekmele'l-îmâne. “Demek ki bu adam imanını kemale erdirmiş.”

Sapasağlam imana sahip olmuş, her yaptığı işi Allah için yapıyor. Her yaptığını Allah için yapıyor; kızdığına Allah için kızıyor, sevdiğini Allah için seviyor, verdiği Allah için veriyor, vermediğini Allah için vermiyor. Her işi Allah rızası için. Tamam, bu imanını tamamlamış.

Biz ne diyoruz? Allah Allah derken tesbihlerin arasında ne diyoruz,?

İlâhî ente maksûdî ve rıdâke matlûbî.
“Yâ Rabbi! Ben seni istiyorum, ben senin rızanı kazanmak istiyorum.” diyoruz.

Biz çok akıllıyız, çok usluyuz, çok şuur-
luyuz da ondan mı?

Hayır.

Biz bu sözü söyleyecek adam değiliz ama hocalarımız böyle söyleyin diye öğrettikleri için söylüyoruz. Böyle olmaya çalışıyoruz, hedefimiz bu. Hedefimiz bu! “Rızanı kazanmak istiyoruz yâ Rabbi!” dedirtiyor hocalarımız bize ki her işi rızası için yapalım. Nefsimiz için değil, şeytan için değil, dünya için değil, menfaat için değil, tamah için değil Allah rızası için yapmayı öğrenelim, kafamıza bunu yerleştirelim diye.

İşte bunu kafasına, gönlüne yerleştiren, hayatını buna göre geçiren ne yapmış olur?

Sağlam imana sahip olmuş olur, Allah'ın sevgili kulu olur.

Allah'ın sevgili kulları hep böyle yapmışlardır. Yaptığını Allah rızası için yapmıştır. Bak kızını halifenin oğluna vermiyor, men ediyor vermiyor.

Neden?

Allah rızası için.

Gidiyor fakir bir medrese mollasına veriyor.

Neden?

Allah rızası için.

Medrese mollasını seviyor, fakir gariban, neden?

İlim yolunda terbiyeli, edepli talebe diye.

Halifenin oğlunu sevmiyor, neden?

Şimdi hocam beni söylettirme, ağzımı açtırma, camide olmadık lafları şey yaptırtma.

Çalgı var mı?

Var.

Çengi var mı?

Var.

Haram helal hesabı oluyor mu?

Harunu'r-Reşîd'in, Harûn er-Reşîd Abbasi hükümdarı. Hükümdar olmuş. Geçirmişler bunu tahta. Süfyân-ı Sevrî onun zamanındaymış. Şehzadeyken biraz ders filan da vermiş. Süfyân-ı Sevrî büyük alim. Mezhep kurmuş da sonra mezhebine taraftar azaldığından dört mezhep kalmış, ötekiler pek yürümemiş ama Süfyân-ı Sevrî'nin mezhebi var yani. Cennetlik adam. Cennetlik olduğunu da bir sebepten biliyoruz.

Şehzadeliğinde tanıdığı Harunu'r-Reşîd hükümdar olunca bu kalkmış Basra'ya kaçmış

gitmiş. Hükümdarın yaşadığı şehirden kaçmış. Harunu'r-Reşîd arattırmış, nerede bu Süfyân-ı Sevrî hazretleri hocam filan diye. Demişler yok. Arattırmış bulun. Demişler Basra'ya gitmiş, artık oraya yerleşmiş. Bu şehirde durmuyor.

Saraydan bir adam göndermiş Basra'ya. Saraydaki adam ata binmiş, deveye binmiş; o zaman tren yok ya, Bağdat demiryolu hattı, Basra hattı yok o zaman, Basra'ya varmış; "Süfyân-ı Sevrî hazretleri nerededir? diye sormuş. "Bu saatte mescitte ders veriyordur." demişler. Böyle saatler de yok o zaman biliyorsunuz. Yani böyle yapmamıştır, [saate bakmamıştır,] ben alışkanlıkla böyle yapıyorum. Camidedir demişler camiye gitmiş.

Böyle hoca ders veriyor mübarek, meclis ilim meclisi tatlı. Kapıdan bir saraylı girmiş ki Allaah! Şu kıyafete bak! Şu kıyafetteki ihtişama bak!

Sarayın adamları öyle tozlu paslı olur mu?

Giyimi kuşamı belli fiyakalı, yakışıklı. Herkes bakmış, aa bu tarafa doğru geliyor. Gelmiş adam, fermanı çıkartmış, Süfyân-ı Sevrî hazretlerine Harunu'r-Reşîd'in mektu-

bunu uzatmış; “Efendim, Halife hazretleri size mektup gönderdi benimle. Buyurun mektubu.” demiş.

Süfyân-ı Sevrî mektubu almamış, halifenin gönderdiği mektubu almamış. Talebelerinden birisine demiş ki; “Şu zalimin mektubunu sen al, ben tutmayayım. Sen mâzursun, ben şu zalimin mektubunu almayayım sen al.” demiş.

Peki hocam, mektubu almış. Saraylı hayret ediyor, bu ne biçim adam? Zalim diyor Harunu’r-Reşîd’e.

Oku, ne demiş?

İşte, “Yâ Süfyân-ı Sevrî! Ben hükümdar oldum, herkes beni tebrike geldi sen tebrike gelmedin. Ben gelenlerin hepsine hediyeler, bahşişler verdim. Senin de gelmeni istiyorum. Sen de gelirsen sana da hediyeler, bahşişler veririm.”

Demiş, “Çevir o mektubun arkasını.”

Çevirmiş.

Boş mu arkası?

Boş. Tamam, al eline kamışı yaz;

“Ey zalim Harun! Ey zalim! Sen hükümdar olunca iyi bir şey yaptığını mı sanıyorsun! Vebal aldın, sorumluluklar yüklendin. Bütün

ümmetin vebali senin omuzunda. Sen ümmetin beytü'l-mâlinin paralarını herkese geliş güzel ne hakla dağıtırsın? Onların hesabını âhirette nasıl vereceksin?" diye buna bir mektup döşenmiş. Şöyle yaz, şöyle yaz diye yazdırmış. Ondan sonra da saraydan gelen adama demiş ki;

"Al bunu efendine götür. Al götür."

Mektubunu yanına bile almamış. Yoksa başkası olsa, halifenin mektubu hâtıra kalsın yanımda diye alır sandığa koyar. Sandığın kenarında çekmece var ya, beşi bir yerdele- rin, kıymetli şeylerin konulduğu çekmece yok mu kenarda. Oraya koyar.

Adam gitmiş Bağdat'a. Harunu'r-Reşîd; "Ne yaptın, buldun mu Süfyân-ı Sevrî hazret- lerini?" demiş.

Buldum efendim.

Mektubumu okuttun mu?

Okuttum efendim.

Ne dedi?

Mektubunuzun arkasına cevap yazdı. Be- nimle gönderdi efendim.

Korkudan titriyor. Yani ne yazıldığını da bildiği için korkudan titriyor.

Harunu'r-Reşîd mektubu almış, arkasını çevirmiş, mektubu okumuş. Başlamış hüngür hüngür ağlamaya. Bu doğru söylüyor, bu hakkı söylüyor demiş. Bak, Allah için seven, Allah için kızan, Allah için konuşan nasıl konuşuyor, nasıl hareket ediyor!

Dalkavukluk var mı?

Yok.

Haksız yere methetmek var mı?

Yok.

Yanlışını doğru göstermek, alkışlamak var mı?

Yok.

Doğruyu söylemekten çekinmek var mı?

Yok.

Ya keserse kafasını. Keserse kendisi bilir, kendisi vebal altında kalır. Ben şehit olurum mazlum olarak, o da zalim olarak katil olur âhirette cezasını çeker.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Onun için bu büyüklerin, büyük evliyanın [âdetleri böyledir.]

Ha bunun evliyâ olduğunun alâmeti ne?

Süfyân-ı Sevrî evliyâ mı?

Nerden biliyorsun?

Rivayet ediliyor ki Süfyân-ı Sevrî hazretleri Abdullah b. Mübarek hazretlerinin ilim sohbetlerine gidermiş. Bak alim alimin toplantısına gidiyor dinlemek için. Çünkü güzel şeyler konuşuluyor dinlemeye gidermiş.

Konağında ders verirmiş öteki mübarek. Abdullah b. Mübarek, Mübarek oğlu Abdullah. Mübarek oğlu mübarek Abdullah b. mübarek. Hem silahşor, hem kahraman, hem süvari, hem şair, hem edip, hem hadisçi, hem alim, hem mutasavvıf. Allahu ekber!

Küçükken İmâm-ı Âzam Efendimiz'in yanına gitmiş de elini öpmüş, o da başını sıvazlamış sevmiş. Abdullah b. Mübarek böyle bir zât. O devrin İslâm âleminin en büyük iyi şahsından birisi. İslâm âleminin şarkının en büyük şahsiyeti olarak tanınıyor. Büyük alim. İmam Malik ile Muâsır.

Şimdi onun toplantısına gitmiş bir kere sinde. İçeri çok sınırlı bir şekilde girmiş. İlim toplantısı olacak, Abdullah b. Mübarek hadis okuyacak. Ama Süfyân-ı Sevrî çok sinirlenmiş ha. İçeri girmiş; “Bir daha senin toplantına, konağına gelmeyeceğim!” demiş.

Ötekisi sakın böyle, sakın. Yani neden kızıyor diye anlıyor, sinirlenmiyor, halim insan.

“Çünkü senin cariyelerinin terbiyesi yok ya! Terbiyesiz! Ben buraya gelirken üst kattan, ‘Ah seni çok seviyoruz, sana ne zaman kavuşacağız?’ diye bana laf attılar.” demiş. “Cariyelerine bir terbiye versene!” demiş, kalkmış gitmiş.

Abdullah b. Mübarek şöyle düşünmüş kalmış. Şöyle bir müddet herkes tısssss!.. Ses yok, bekliyorlar. Bir müddet sonra demiş ki;

“Ey cemaat! Kalkın Süfyân-ı Sevrî’ye gidelim, dünyasını değiştirdi. Vefat etti, son vazifeleri yapalım. Yıkayalım da namazını kılalım.” demiş.

“Nereden bildin hocam!” demişler, nereden bildin?

Nasıl bildin hocam? İşte buradan bağıraarak çağırarak sinirli bir şekilde kalktı gitti?

Demiş ki; Hani o dedi ya, yukardan senin cariyelerin, “Ah Süfyân-ı Sevrî! Seni çok seviyoruz. Nerede kaldın, özledik seni. Gel de seninle evlenelim, dayanamıyoruz hasretine!” filan demişler diye kızdı ya. Benim konağın üstünde cariyeye mariye yok. Benim konakta yok öyle bir kimse. Anladım ki hûrî kızları çağırıyorlar. Anladım ki hûrî kızları görünmüşler, demiş.

Evet, hûrî kızları hasretlik duyarmış dünyadaki kocalarına; “Gel artık yâ! Sana dayanamıyoruz, özledik seni!” derlermiş. Âhîretteki hûrî kızları eşlerini özlerlermiş.

Onlar da o alimi özledikleri için, vadesi de geldiğinden gözüne görünmüşler; “Gel artık, dayanamıyoruz yâ Süfyan sana!” demişler. Bizim üst katta cariye mariye yok. Terbiyeli terbiyesiz cariye yok yukarda demiş. Öyle laf atacak cariye filan yok.

[Gitmişler,] hakikaten Süfyân-ı Sevrî dünyasını değiştirmiş. Demek ki ölmeden evvel hûrî kızları görünmüş kendisine gel artık diye, gel artık diye [çağır]mışlar.

Eğer hûrî kızlarından bir tanesi küçük parmağının ucunu şu bulutların arasından gösterseymiş bütün cihan halkı hayran olurmuş, âşık olurmuş. Işıldarmış ortalık. Rüyada adam hûrî kızının bir tanesini görse, bu dünyada yaşamaya arzusu kalmazmış; bir an önce ölsem de kavuşsam diye. Dünya artık ona kararırılmış.

Bak, böyle Allah ehli, ehlullah, ricalullah, mübarek insanlar nasıl yaşamışlar, onları örnek al. En başta server-i kâinat Muham-

med-i Mustafâ eşrafü'l-mürselîn Efendimiz hazretleri.

Önce onun hayatını gözünün önüne koy. Sonra onun yolunda giden mübarek evliyâullahın hayatını kendine, önüne al. Hadîs-i şerîfleri oku, sözünü ona göre konuş, lafını ona göre söyle, işini ona göre yap. Ahbaplık kurduğunu ona göre seç, kızdığına ona göre kız. Kime oy vereceksen ona göre ver. Kime vermeyeceksen ona göre de aklını başına topla. Kiminle çarpışacaksan onu bil, kimin yanında yer alacaksan onu da bil. Kendi kalene gol atma, kendi cephene kurşun sıkma, kendi tarafını zarara uğratma. Akılını başına topla!

b. Zikirle Rabbimize Yaklaşma

İkinci hadîs-i şerîf. Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَرْتَعَ فِي رِيَاضِ الْجَنَّةِ، فَلْيُكْثِرْ ذِكْرَ

اللَّهِ

Men ehabbe en yerte'a fî riyâdı'l-cenneti fe'l-yüksir zikrallahî.

Bu hadîs-i şerîf Muaz *radıyallahu anh*'ten [rivayet edilmiş]. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

Men ehabbe en yerte'a fî riyâdı'l-cenneti. "Cennet bahçelerinde gezinmek, safâ sürmek, meyvelerinden yiyip çimlenmek isterse; her kim ki cennet bahçelerinde gezinip de nimetlerinden de istifade etmek, devşirmek, yemek içmek isterse."

Var mı istemeyen?

Hepimiz istiyoruz. Herkes cennet bahçesinde gezinmek ister, cennet meyvelerinden yemek ister.

Fe'l-yüksir zikrallahî. "Allah'ın zikrini çoğaltsın. Çok Allah'ı zikretsın."

Günde 100 defa *estağfirullah en aşâğı.*

Tamam mı?

Günde en az 100 defa *lâ ilahe illallah.*

Tamam mı?

Günde 1000 defa *Allah Allah...* en aşâğı.

Tamam mı?

Günde 100 defa Peygamber Efendimiz'e *salavât-ı şerîfe.*

Tamam mı?

100 defa da *Kulhuvallah.*

Bunları çekin.

"Cennet bahçelerinde gezinip cennet meyvelerinden nimetlenmek isteyen zikrullahı çok yapsın."

Çok yapsın. Dili zikirle meşgul olsun. Dili değil kalbi zikirle meşgul olsun, daha iyisi o.

İnsan böyle durur, [arkadaşı sorar;]

Ne yapıyorsun ya, niye öyle durgunlaştın ne düşünüyorsun? Karadeniz’de gemilerin mi battı?

Yok ya, benim gemim filan yok zaten. Dünya yansa bir hasırım yok, kilimim yok.

E peki ne düşünüyorsun?

Kafasında bir şeyler var düşünüyor. Hah, Allah’ı düşünürse işte o zikrullah. Düşündüğü zaman Allahı düşünürse, içinden Allah Allah diyorsa, *lâ ilahe illallah* diyorsa, *sübhanallah*, *elhamdülillah*, *Allahuekber*, *hasbünallah* diyorsa; *lâ havle ve lâ kuvvete illâ billah* diyorsa, işte zikrin âlâsı, en sevaplısı. Öyle de olur zikir, hiç kimse anlamaz. Öyle durur.

Bu adam ne yapıyor?

Kalbinden Allah Allah deyip duruyor. Her an, her zaman,

الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ

*Ellezînehüm alâ salâtihim dâimûne.*¹

“Duasında, niyazında, ibadetinde, Mevlâ'nın divanında daimî o halde.”

Cennet ehli cennette girdikten sonra, cennete girdi tamam cehennem yok. Artık tehlike yok. Tehlike bitti, dârusselâm, selamet yurdu olan cennete girdi. Tamam, pek güzel. Cennetteki insanlar bir şeye hayıflanacaklarmış.

Cennetteki insanlar neye hayıflanacaklarmış?

Dünyada iken zikirsiz geçen zamanlarına hayıflanacaklarmış.

Zikirsiz nerede geçiyor zamanı?

Futbola gidiyor, maç seyrediyor. Haydi Metin, arslan Metin, sür Metin, atlat onu, kıvır onu, vur bir şut, golll... Bütün kahve ayağa kalkıyor.

Hop, ondan sonra bir heyecan, 2-1 galibiz ama karşı taraf gol atacak mı, eyvah kale tehlikede bilmem ne filan 90 dakika nasıl geçti?

20-25 dakika da aradaki dinlenme. Maçla geçti. Yazık! Adam cennetlik ama Fenerbah-

¹ 70/Meâric, 23.

çenin koyu taraftarı. Uykusunda bile onu görüyor.

Böyleleri var mı?

Var.

Hacısından da var mı böyle?

Hacısından da var. Hacısından da var, mübarek hasta. Gitti futbola şu kadar zaman.

Başka meraka?

Şu meraktır bu meraktır, şu iştir bu iştir. Bir çok şeye gidiyor zamanlar. Cenâb-ı Hakk'ın zikrine harcanan, harcanması gereken zamanlar dünyanın boş şeylerine harcanıyor. Onlara pişman olacak. Onları boş geçirdiğine hayıflanacak; "Keşke boş geçirmeseymişim zamanımı!" diyecek.

Ben alimlerden öylelerinin hayatlarını okudum ki, Allah makamlarını hem âlâ eylesin, yüceltsin derecelerini hem de bize şefa-atçi eylesin o mübarekleri, cennette buluştursun. Yemeğe çok vakit harcanıyor diye; kızartacağım, çorba içeceğim, ondan sonra ötekisi gelecek, ondan sonra berikisi gelecek, çiğneyeceğim vakit geçecek diye, yemekte çok vakit harcanıyor diye şerbeti yapıyormuş hüpp içiyormuş ilme devam.

İstanbul da bir Ali Yakup Hoca vardı, nur içinde yatsın. Mert bir adamdı ama, Arnavut. Arnavut ama çok tatlı bir insandı. Allah rahmet eylesin. Mısır'da kütüphane müdürlüğü filan yapmış, alim Ali Yakup Hoca. Zarif, dindar, sağlam bir insan. Çok sağlamdı.

Mısır'da hayatı nasıl geçermiş?

Bardağın içine sabahleyin üç dört tane hurmayı atarmış, akşama kadar bardakta o suda o hurma erirmiş. Hüpp, akşam gelince onu içermiş, hurmaları yermiş. Bir dakikada karnı doydu. Ondan sonra yine aynı bardağın içine suyu doldurup birkaç hurma atarmış sabah onu yermiş işe gidermiş.

Bazıları yemek yapacağım diye sabahtan akşama, kadınlar erkekler yemek yiyeceğiz diye İskender kebabçısına giriyor bir kere, sipariş veriyor iki saat bekliyor yemek ondan sonra geliyor. Tok gideceksin oraya bekleyeceksin bekleyeceksin de ondan sonra sıra sana gelecek de yemek yiyeceksin filan. Çok vakitler harcıyoruz. Biz çok vakit harcıyoruz, eskiler vakitlerin kıymetini bilmişler. Çok iyi değerlendirmişler.

İmam Suyûtî *rahmetullahi aleyh*, 55 yaş kadar yaşamış. Çok fazla değil, az bir zaman.

500'den fazla eseri var. Bu eserlerin sayfalarını hesaplasan, bu adam sırf kopya çıkartan, yazan insan olsa bu kadar sayfayı bu ömrüne nasıl sığdırdı diye akıl almaz. Öyle şey yapmışlar. İmam Gazzâlî, o da öyle 50 küsur yaşında, çok yaşamamış. Kısa zamanda çok iş yapmışlar. Bereketli. Az uyumuşlar, az yemişler, başka şeye vakit harcamamışlar, hayra çok vakit harcamışlar, kazanmışlar. Biz de tam aksini yapan insanlarız. Bizde öteki tarafın misâli. Hep her zamanı boş geçer.

Hacı Efendi nerede?

Yatıyor.

Hacı Efendi nerede?

Kahvede.

Hacı Efendi nerede?

Çarşıda.

Hacı Efendi nerede?

Oturuyor.

Hacı Efendi nerede?

Yemek yiyor.

Hacı Efendi nerede?

Fesübhanallah. Estağfirullah. Nedir bizim bu zalim nefsimizin hali!

Ya bu adam ne zaman Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanacak, ne zaman hayırlı işleri yapacak, ibadetleri yapacak?

Hacı babalar camiye evden yavaş yavaş, adımcık adımcık yürüyorlar. Epeyce bir uzun zamanda geliyor, caminin avlusuna diziliyorlar. Kavak ağacını kesmişler, devirmişler oraya diziliyorlar, oturuyorlar. Sandalye filan yok, kavak ağacının üstüne avluya oturuyorlar. Güneş de var, ellerinde de bastonları da var; toprağı dürtüklüyor, dürtüklüyor çiziyor. Ondan sonra;

“Ya senin sarı öküz geçen gün fazla saman yemişte, arpayı fazla kaçırmışta, karnı ağrımış şimdi nasıl?

Benim sarı öküz iyi.

Haaa iyi. Pekala.

Bilmem ne, öküzle, samanla, buğdayla ömür geçiyor.

Hacı baba camiye girsene, Kur'an'ı açıp okusana, zikir yapsana, ilim öğrensene!

Yetmiş yaşına gelmiş, Fâtiha ne demek?

Bilmem. Fatiha'nın mânasını bilmiyor.

Sübhanallah ne demek?

Bilmem. Secde de sübhanallah diyoruz. Rükûda da öyle sübhanallah diyoruz filan ama

bilmem ki ne demek. Arapça, ben Türküm Arapça bilmiyorum. Böyle geçiyor ömürler, zayi oluyor.

Aziz ömür yazın neyi yiyeceğim kışın neyi giyeceğim diye ha babam de babam, koş babam koştur babam, terle babam uğraş babam. Yat babam nenni balam nenni, kalma uykusuz... öyle geçiyor aziz ömür.

Allah zamanın, ömrün kıymetini bilip de değerlendirip rızasını kazanmayı nasip eylesin.

Üçüncü hadîsi şerîf.

مَنْ أَحَبَّ عَمَلَ قَوْمٍ شَرًّا كَانَ أَوْ خَيْرًا، فَهُوَ كَمَنْ
عَمَلَهُ

Men ehabbe amele kavmin şerran kâne ev hayran fe-hüve ke-men amilehû.

“Kim bir takım insanları yaptıkları işlerden dolayı seviyorsa. İşledikleri iş şerse şer, hayırsa hayır neyse.”

Mesela diyelim ki, “Ben Fenerbahçeyi çok seviyorum.”

Niye seviyorsun?

Ben küçükten beri Fenerbahçeliyim. Fenerbahçeyi çok seviyorum.

Ya bu adamlar ne yapar?

Cenk mi etti, cihat mı etti, cami mi yaptı, ne yaptı yani bu adamlar?

Bir topun peşinde ömür boyu topu tekmeleme tekmeleme, öyle geçti ömürleri.

Fenerbahçe'den, Beşiktaş'tan ne olacak yani?

Ben filanca insanları hiç sevmiyorum. Seviyorum veya sevmiyorum.

“Yaptığı işlerden dolayı bir insan bir topluluğu severse.” *Fe-hüve ke-men amilehû.* “O işi işlemiş gibi olur.”

Başka bir hadîs-i şerîf var bu konuda. Onu da okuyalım. Aynı mânayı başka bir ifadeyle Efendimiz ifade buyurmuş.

مَنْ أَحَبَّ قَوْمًا عَلَىٰ أَعْمَالِهِمْ، حُشِرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ
زُمْرَتِهِمْ، فَحُوسِبَ بِحِسَابِهِمْ، وَإِنْ لَمْ يَعْمَلْ أَعْمَالَهُمْ.

Men ehabbe kavmen alâ a'mâlihîm.

“Kim bir takım toplulukları, insanları yaptıkları işlerden dolayı severse.”

“Ahh... Ben de olsam bende yaparım.” filan diye imreniyor.

Huşire yevme'l-kıyâmet min zümretihîm. “Onlarla beraber kıyâmet gününde haş-

rolur." *Fe-hûsibe bi-hisâbihim.* "Onlarla beraber, o beğendiği insanlarla beraber hesaba çekilir." *Ve in lem ya'mel a'mâlehüm.* "İşlerini işlemese bile beğendiğinden dolayı onların yanına katılır. Onlarla beraber hesaba tâbi tutulur, onlarla beraber cezayı alır."

Tamam mı? Anlaşılmayan bir tarafı var mı?

Ben belki bir iyi misal arayıp bulupta söylersem iyi olur. Mesela adam Adana'nın ağası. Ada, Ağa. Bir tane oğlu var; kaytan bıyıklı, selvi boylu, beli tabancalı, Adanalı. Adanalılar darılmasın, methediyorum Adanalıları. Ne var yani, ne yamuk bakıyorsun kaşının altından!..

Ağa, tarlaları var şeyleri var, bir sürü işçiler çalışıyor bilmem ne filan. Adam ağa yani müslüman da, fena da değil. Cami filan da yaptırıyor. E giden bir kimseye de az çok yardım ediyor filan. Ben bunu hayalimde uyduruyorum yani misal olsun diye hayalimde bir misal uyduruyorum. Ağa da fena da bir adam değil. Yine ne de olsa eski toprak Osmanlı filan. İyi bir adam. Hacca da gitmiş, e namaz da kılıyor. E adaletli de zalim de değil filan. Bu oğlunu çok seviyor ya, bir tane ya ağanın

oğlu. Gitmiş öbür aşiretten [kız istemiş.]
Ötekisi de hatırlı bir aşiret yani ha. O da Ma-
raş'ın bilmem ne aşireti mesela. O aşiretin
kızını almış.

Pfff!.. Bu ne demek ya, iki aşiret, birisi
kızını ötekisine veriyor. Ötekisi oğluna beriki
aşiretin kızını alıyor. Bir düğün yapmışlar çok
dillere destan! Çok dillere destan bir düğün
yapmışlar. Ağa demiş ki bu benim oğlum bir
tane. Bir tanecik oğlum var ya!

Ee!?.

Gelsin civardaki çalgıcılar, kemancılar,
engiler bilmem neler. İsteyen istediği içkiyi
alsın, rakılar dağıtılsın, bilmem neler iilsin.
Davullar ağrılınsın, gümbür gümbür davullar
alınsın, zurnacılar zurna çalsın. Ondan sonra
oyunlar oynansın, yemekler yensin, içki içen-
lere de mezelere dağıtılsın, anlı şanlı bir d-
đn olsun, bir hafta sürecek benim oğlanın
düğünü.

Ağa değil mi; parası da var, dediği de
dedik, yapılıyor. Ama Mersin'deki bir tanıdık
da mesela diyor ki;

“Ya iyi ama o ağa hacca da gitmişti, by-
le ikili düğün, yapmamalıydı çocuğuna. Yani

burada ayıp etti ağa Şimdi, yanlıŐ iş yaptı falanca ağa diyor mesela.

Tamam mı?

Hayalimden böyle ben bir hikye uyduruyorum yani olmuş bir Şey değil, yapmaz böyle Adanalılar. Ama ben uyduruyorum yani.

Mersin'den bu lafı, tenkidi dinleyen birisi de diyor ki, ağayı tenkit etti ya Mersinli. Yanındaki de diyor ki,

“Ya haksızlık etmeyelim ya! Adamcağızın bir tane delikanlı oğlu var. Bir dgn yapacak yani olur bu kadar, bu kadar da sofı olma. Bu kadar da katı olma, bu kadar da sert olma, softalığı bırak. Hem işin doğrusu, benim de öyle çocuğum olsa ben de aynısını yapardım!” diyor.

Tamam mı? Beğendi mi Şimdi? Ağanın yaptığını beğendi mi?

Mersin'deki beğenen adam hapı yuttu.

Niye?

Bu hadıs-i Őerife göre.

Yapmadığı halde bir takım insanların yaptığı bir işi beğendi mi Mehmet bey?

Beğendi.

Ama yapmadı.

“Olsaydı yapardım.” dedi.

Ben de yapardım dedi mi?

Dedi. Hapı yuttu. Hapı yuttu, zokayı yuttu.

O kadar günahı bu da aldı, ağa da aldı. Adanalı ağa da aldı, Mersinli onu haklı gören şahısta aynı günahı aldı.

Neden?

İçki haram. Düğünün nasıl yapılacağı belli. Düğünde bir damat velîme yemeği verir, dualarla, aminlerle yatsı namazından sonra imam efendi dua eder, güvey evine götürülür, dualar edilir biter.

İslâmî düğünde içki var mıdır?

Yoktur.

Meze var mıdır?

Yoktur.

Günah var mıdır?

Yoktur.

Hatim olur, dua olur camide. Ağzı dualı insanlar hatimler indirirler, yeni bir yuva tertemiz, sevaplı bir şekilde kurulur. İçkiyle, kumarla, günahla düğün yapılıyor. Salonda düğün yapılıyor kadın erkek çağrılıyor. Kadınlar sırtlarını kuyruk sokumlarına kadar açıyorlar, göğüslerini omuzlarından bir karış aşağı kadar açıyorlar. Berbere gidip bilmem ne

kadar milyon verip saçlarını yaptırtıyorlar, kokulara batıp çıkıyorlar. Kadınlar erkekler aynı salona doluyor. Şöyle yüksek bir yer var sahne deniliyor. Oradaki adamlara bir işaret çakılıyor, samba, rumba, tango, vals bilmem ne. Dambır dumbur, zambır zumbur derken herkes başlıyor sallanmaya. Sallanmaya başlayınca düşecek gibi olduklarından, kadınlar erkekler birbirlerine sarılıyor.

[Kötülüğü yapmasa bile onu beğenen kişi] âhirette onlarla beraber ceza yer.

Muhterem kardeşlerim!

Hiçbir işin sulu, şaka, cıvık tarafı yoktur. İslâm ciddidir, hayat da ciddidir, ömür de ciddidir. Hayat bir imtihandır, her yaptığımız işi Allah'ın rızasına uygun yapalım. Düğünümüz Allah rızasına uygun olsun. Dükkanımız Allah rızasına uygun bir ticaret yapsın. Giyimimiz Allah'ın rızasına uygun olsun. Allah'ın rızasına uygun olsun giyimimiz. Muamelemiz Allah'ın sevdiği muamele olsun. Sözümüz Allah'ın sevdiği söz olsun. Her işimiz Allah'ın rızasına uygun olsun. Yamuk işleri yapmayalım.

Şeytan müslümanı nasıl kandırıyor ya!
Şeytan şeytanî işleri bir müslümana nasıl yapıyor, nasıl şeytana uyar bir müslüman?

Rahman'ın yarattığı Rahman'ın kulu şeytana niye kulluk ediyor? Niye şeytanı dinliyor da Rahman'ı dinlemiyor insanoğlu?

Ben Allah'ın emrini tutarım.

Tamam, hacı baba sağlam ben Allah'ın emrini tutarım diyor. Bu sefer karısı diyor ki; "Olmaz öyle şey! Dügündür, ayıp olur, günah olur." Günah olur demiyor, günaha aldırıldığı yok. "Ayıp olur, olmaz böyle."

Kız, sen ne diyorsun gel bakayım?

Utanırım ben giyinmeye. Manto giymeye utanırım. Arkadaşlarım benimle alay eder.

Başımı örtmem! Sonra bana herkes ne der!

Ne der?

Ne der yani ne olur?

Ne der millet?

Ne derse desinler.

Müslümanın vasıflarından bir tanesi nedir
Talha?

Müslümanın vasıflarından bir tanesi kınayanın kınamasından korkmamaktır.

Şimdi benim namaz vaktim geldi, tren istasyonundayım, trene beş dakika var. Namaz vaktim geldi, trene binersem tren böyle tıklım tıklım. Bir buçuk saatte yolculuk olacak akşam namazı kaçacak mı?

Kaçacak.

Ne yapmam lazım?

Tren gelmeden şurada namazı kılayım ben. İstasyonun kenarına çekileyim, çıkartayım ceketimi yayayım. Allahu Ekber namazı kılayım.

Haydi gel, beraber cemaat yapalım Ahmet Efendi.

Ya ayıp olur ya, herkes bana bakar, utanırım ben. Sonra kaza ederiz, ayıp olur.

Ne ayıbı yâ! Ayıp ne demek! Allah'ın emrini tutuyorsun.

Ayıplarlar, beğenmezler, utanırım ben.

Ya müslüman kınayanın kınamasından korkmaz, utanmaz. Müslüman doğru bildiği işi yapar. Kim ne derse desin. Benim usulüm böyledir, ben müslümanım ben böyle yaparım, diyebilir müslüman. Öyle ödleğ değildir, korkak değildir, höyt dediği zaman yüreği ağzına gelmez, kuş yürekli değildir. “Arkadaş ben müslümanım ben böyle yaparım. Müslü-

manlar böyle yapar, öyle yapmaz." der, sağlam durur.

Allah bize yardım etsin, kuvvetlendirsin. İmdadıyla bizi kuvvetlendirsin, her işimizi rızasına uygun yapmayı Allah cümlemize, hepinize, hepimize nasip eylesin. Ömrümüzü, ailedeki yaşantımızı, dükkandaki çalışmamızı, günlük hayatımızı, tatilimizi, her şeyimizi, hâsılı neyimiz varsa rızasına uygun yapmayı Allah nasip etsin. O kafaya, o zihniyete sahip olalım, her işimizi Allah rızasına uygun yapmaya da Allah bizi muvaffak eylesin.

Şeytana aldanmayalım, nefse kapılmayalım, fani dünyaya kanmayalım, âhireti unutmayalım. Allah'ın rızasını kazanmaya bakalım.

el-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

10 Şevvâl 1421 / 06.01.2001

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

